

**TRABAJO DE FINAL DE GRADO EN TRADUCCIÓN E
INTERPRETACIÓN**

TREBALL DE FI DE GRAU EN TRADUCCIÓ I INTERPRETACIÓ

Departament de Traducció i Comunicació

TÍTULO / TÍTOL

**Proposta d'anàlisi i traducció al valencià de les cançons
de la pel·lícula musical *The Greatest Showman***

Autor/a: Aurora Siscar Piteira

Tutor/a: José Luis Martí Ferriol

Fecha de lectura/ Data de lectura: Juny de 2022

Resumen/ Resum:

(aprox. 300 palabras / paraules)

En les pel·lícules musicals, les cançons són un element transcendental i, per tant, seria impensable imaginar un producte audiovisual d'aquest caire sense música. En l'actualitat, si el producte va dirigit a un públic infantil, hi ha una tendència a doblar les cançons per a facilitar la comprensió. Tanmateix, si els destinataris són adults o si és apta per a tots els públics, s'opta per emprar la subtitulació. Però, que ocurreria si decidirem traduir aquestes cançons per a la modalitat de doblatge per a un públic juvenil o adult?

Així, l'objectiu del present Treball Final de Grau naix per l'interés d'establir una proposta de traducció i anàlisi interlingüística al valencià de tres cançons de la pel·lícula *The Greatest Showman* (Michael Gracey, 2017) que pertany al catàleg de la plataforma d'entreteniment Disney+. En concret, les cançons que es treballen, que són les més significatives i es fan servir de corpus són *A million dreams*, *This is me* i *Never enough*.

En primer lloc, s'ha redactat un marc teòric centrat en les modalitats que tractarem: la traducció audiovisual i la traducció de cançons. A més, s'ha elaborat una explicació entre si convé doblar o subtitular les cançons de les pel·lícules musicals i una justificació de la mateixa proposta d'adaptació al doblatge.

D'altra banda, s'elabora una anàlisi pràctica en la qual es fa servir el model dels quatre ritmes poètics proposats per Chaume (2012) i que també tractarem dins del marc teòric. La segona part de l'anàlisi de traducció està centrada en un comentari sobre les tècniques de traducció de cançons i les possibles restriccions que es plantejen. Altrament, a conseqüència de l'anàlisi es proposa una versió doblada al valencià de les cançons de la pel·lícula. Finalment, es procedeix a l'exposició de les conclusions i interpretació dels resultats de l'anàlisi.

Palabras clave/ Paraules clau: (5)

Traducció, cançons, tècniques, versió, ritmes.

Índex

1. Introducció	1
1.1. Motivació i justificació.....	1
1.2. Descripció del corpus	1
1.3. Objectius.....	2
2. Marc teòric	3
2.1. Traducció audiovisual.....	3
2.2. Traducció i adaptació de cançons	4
2.2.1. Cançons als musicals: doblatge o subtitulació?.....	4
2.2.2. El principi de Pentatló	5
2.2.3. Els cinc mètodes de Franzon	6
2.2.4. Els quatre ritmes poètics.....	6
2.2.5. Classificació de les tècniques de traducció i les restriccions operatives	7
3. Marc pràctic.....	10
3.1. Metodologia i procediment del treball.....	10
3.1.1. <i>A million dreams</i> («Un milió de somnis»).....	12
3.1.1.1. Anàlisi dels quatre ritmes poètics.....	12
3.1.1.2. Comentari de traducció i restriccions operatives.....	14
3.1.2. <i>This is me</i> («Ací estic»)	16
3.1.2.1. Anàlisi dels quatre ritmes poètics.....	16
3.1.2.2. Comentari de traducció i restriccions operatives.....	18
3.1.3. <i>Never enough</i> («Mai no hi ha prou»)	20
3.1.3.1. Anàlisi dels quatre ritmes poètics.....	20
3.1.3.2. Comentari de traducció i restriccions operatives.....	22

4.	Conclusions	24
4.1.	Interpretació dels resultats	24
4.2.	Relació del treball amb els coneixements adquirits al grau	26
5.	Referències bibliogràfiques	27
6.	Annexos	31
	Annex A: Taules d'anàlisi	31
	Annex A.1: Anàlisi de <i>A million dreams</i> («Un milió de somnis»)	31
	Annex A.2: Anàlisi de <i>This is me</i> («Ací estic»)	39
	Annex A.3: Anàlisi de <i>Never enough</i> («Mai no hi ha prou»)	48
	Annex B: Traduccions de les cançons	53
	Annex B.1: Traducció de <i>A million dreams</i> («Un milió de somnis»)	53
	Annex B.2: Traducció de <i>This is me</i> («Ací estic»)	56
	Annex B.3: Traducció de <i>Never enough</i> («Mai no hi ha prou»)	59
	Annex C: Enllaç a la cançó «Mai no hi ha prou», <i>Never enough</i>	61

Full d'estil

En aquest treball s'ha seguit la sèptima edició de l'estil de citació [APA](#).

1. Introducció

1.1. Motivació i justificació

Des que tinc ús de raó no sols les llengües han sigut un element que m'han acompanyat i m'han interessat, sinó també la música, i més en concret, les cançons dels productes audiovisuals musicals. A banda, en part per aquest interès, al llarg del grau de Traducció i interpretació, m'he adonat que volia especialitzar-me en la traducció audiovisual.

La pel·lícula musical *The Greatest Showman* dirigida per Michael Gracey, amb 2017 com a data d'estrena, és una obra que no deixa indiferent a ningú, les seues cançons són força commovedores i amb una qualitat artística-musical innegable. Aquest motiu i tots els ja mencionats, van ser factors decisius a l'hora de prendre la decisió d'elaborar aquesta proposta de traducció per al doblatge.

És menester recordar que el doblatge és habitual en les cançons de les pel·lícules d'animació dirigides a un públic infantil i no les adreçades a adults. Així mateix, la traducció musical és una àrea que ha estat poc estudiada, però susceptible de ser investigada amb més detall i més encara si en parlem de les cançons traduïdes al valencià. Per consegüent, aquest treball presenta un repte acadèmic i personal que s'intentarà resoldre de la millor manera possible.

1.2. Descripció del corpus

La pel·lícula *The Greatest Showman* es tracta d'un musical inspirat en la història real de l'ascens a la fama del circ de Phineas Taylor Barnum, un empresari i artista del circ nord-americà. Al principi aquest era un visionari, però va aconseguir crear un espectacle amb renom mundial.

Com a corpus i objecte d'estudi d'aquesta pel·lícula musical, s'han escollit tres de les onze cançons de la banda sonora. L'elecció s'ha vist motivada per aspectes com ara el contingut de les lletres, que la converteixen en una tasca complexa, i per la rellevància que atorguen a la trama.

Aquestes són *A million dreams*, *This is me* i *Never enough*. Cal destacar que la cançó *This is me* és fonamental, perquè és una mena d'explicació visual del missatge de la pel·lícula: l'acceptació, viure la vida i ser feliç a desgrat de les crítiques. A banda, no s'han triat totes les cançons per la limitació d'extensió del treball.

1.3. Objectius

El primer objectiu d'aquest estudi és elaborar una proposta de traducció i adaptació en valencià i per al doblatge de les cançons originals de la pel·lícula *The Greatest Showman*. Aquestes són *A million dreams*, *This is me* i *Never enough*. El segon és l'anàlisi i el comentari de traducció de totes les peces musicals, com s'indica a continuació.

Per a poder dur a terme la part pràctica del treball, s'han emprat els quatre ritmes de la retòrica clàssica que suggereix Chaume (2012), que són el ritme de quantitat, d'intensitat, de to i de timbre, juntament amb una anàlisi del codi lingüístic basat en les tècniques de traducció suggerides per Martí Ferriol (2013).

Altres elements que s'han fet servir per a elaborar la traducció de les cançons han estat els mètodes o pràctiques que proposa Franzon (2008) i el principi de Pentatló Low (2003), explicats a la part teòrica del treball.

Tot i que l'ús d'aquestes eines no són realment objectives, es considera important esmentar-les perquè han estat imprescindibles per a poder assolir els dos objectius principals del treball.

2. Marc teòric

2.1. Traducció audiovisual

Abans d'endinsar-se en el món de la traducció de cançons per al doblatge, és fonamental definir el terme que engloba aquesta pràctica, el de traducció audiovisual.

Així, la traducció audiovisual és una modalitat de traducció que té com a objectiu transmetre informació entre la mateixa llengua i cultura (l'anomenada traducció intralingüística) o fer la informació accessible en una altra llengua (denominada traducció interlingüística), gràcies al canal acústic i visual. (Chaume, 2013).

Segons Chaume (2004, 19): «*El texto audiovisual es un constructo semiótico compuesto por varios códigos de significación que operan simultáneamente en la producción de sentido.*»

D'altra banda, la manera en què es tradueixen els textos audiovisuals, es pot dividir en dues categories —que a la vegada es divideixen en subtipus—: *revoicing* (modalitat que consisteix en la gravació i inserció d'una nova pista sonora en la llengua meta) i *captioning* (basada en la inserció en pantalla d'una traducció o transcripció escrita). (Chaume, 2013).

Les modalitats subtipus del grup *revoicing* són el doblatge, el doblatge parcial, el *voice-over*, la interpretació simultània, el comentari lliure, l'audiodescripció, l'audiosubtitulació els *fan dubs*. Pel que fa a la modalitat del *captioning* trobem la subtitulació, subtitulació en viu, subtitulació per a sords, la sobretitulació i els fansubs.

A Espanya, les modalitats que predominen sobre la resta són el doblatge i la subtitulació, mentre que les veus superposades s'empren als documentals i revistes (Chaume, 2004, 31-32). Per tant, encara que en el present estudi treballarem amb el doblatge, a continuació es definiran ambdues modalitats.

D'una banda, el doblatge consisteix a substituir la pista d'àudio original d'un metratge, que presenta diàlegs en una llengua d'origen concreta, per una altra en què les intervencions han estat traduïdes i posteriorment gravades a un estudi (Chaume, 2012, 1).

De l'altra, la subtitulació consisteix a incorporar un text escrit en la llengua meta a la pantalla on s'exhibeix una obra audiovisual en versió original, per tal de fer coincidir aquests subtítols amb les intervencions dels actors en pantalla (Chaume, 2004, 33).

2.2. Traducció i adaptació de cançons

Des de l'inici de la indústria cinematogràfica, la música ha gaudit d'un paper essencial. No obstant això, la traducció i adaptació de cançons continua essent un dels camps menys investigats i traduïts, sols en certes ocasions algunes cançons o musicals han estat traduïdes arran del seu èxit. A banda, si són cançons per a ser cantades, és a dir, adaptades a la cultura meta —com és el cas del present treball— tant el codi musical com el lingüístic es conjuguen i per això el traductor subordinarà la traducció del codi lingüístic als compassos musicals i grups tonals i sincronitzarà el text i la música (Hurtado, 200, 92-93).

2.2.1. Cançons als musicals: doblatge o subtitulació?

Com ja s'ha comentat, les dues modalitats que més s'empren al món són la subtitulació i el doblatge. Històricament, hi ha regions i països que s'inclinen pel doblatge i d'altres en tendència a subtitular.

No obstant això, avui dia, no es podria fer una classificació amb certesa perquè la tecnologia i l'audiència han fet que el panorama haja canviat per complet. D'acord amb (Chaume, 2012, 6), els dibuixos animats es doblen per tot arreu, inclosos els països que tradicionalment han subtitulat. Per exemple, a països com Grècia el doblatge està guanyant terreny amb les telenovel·les o a Noruega i Dinamarca estan doblant-se sèries de televisió juvenil.

En l'actualitat, plataformes digitals com *Netflix* o *HBO*, que estan a l'abast de tothom, permeten escollir la llengua en què visualitzar el producte audiovisual. No obstant això, si en parlem de les cançons de productes audiovisuals destinats a un públic adult i en aquest cas musicals, la llengua original es manté en la majoria dels casos i s'opta per la subtitulació, més econòmica que el doblatge, que passa per més processos. (Martínez Acebo y Rodríguez Martínez, 2021).

Tanmateix, moltes de les cançons d'aquest gènere audiovisual, com és el cas de les del musical *The Greatest Showman*, no sols acompanyen i desenvolupen la trama, sinó que tenen una lletra significativa i com a conseqüència, és menester elaborar una traducció i adaptació de les mateixes per seguir el fil de la història. (Cortés Ramal, 2004).

La tècnica que s'emprarà en aquest estudi, és l'adaptació al complet de la cançó original, intentant mantindre tots els elements presents a la peça musical i a més, tenint en compte la lletra, la música, la rima i el ritme, factors dels quals es tractarà més avant. (Ramírez Blázquez y Sánchez Cárdenas, 2019, 167)

2.2.2. El principi de Pentatló

Per poder traduir la lletra de les cançons no sols s'han de tenir en compte les diferències culturals, els matisos del text i el missatge que es vol transmetre, sinó també que la traducció encaixe amb la melodia de la cançó.

En el seu estudi, Low (2003, 87-103) afirma que la traducció de cançons no és una tasca senzilla i per aquest motiu proposa el que anomena el *Pentathlon Principle*, que es basa en cinc aspectes fonamentals per a la creació de traduccions cantables. Aquests són la cantabilitat, el sentit, la naturalitat, el ritme i la rima.

La cantabilitat, segons Low, (2003, 87-103) és el criteri més important, especialment si tenim en compte el *skopos* (el propòsit del text original). Aquesta característica es basa en l'adequació fonètica de la lletra: l'adaptació a la música original de la cançó. A més, s'ha d'intentar que en la traducció la intensitat recaiga en la mateixa síl·laba o paraula que en l'original.

D'altra banda, en relació amb el principi del sentit, Low suggereix una major llibertat i flexibilitat, per exemple, mitjançant l'ús de metàfores i sinònims, sense canviar totalment el sentit i que tinguin una relació semàntica entre TO i TM.

Pel que fa a la naturalitat, per a Low, les lletres han de ser clares i concises, amb un llenguatge senzill perquè l'audiència capte el missatge i el fil de la cançó de manera efectiva.

D'acord amb Low, quant al ritme (no de la lletra, sinó de la música), s'ha de mantindre el ritme de la cançó original i el nombre de síl·labes, que haurien de ser les mateixes al text meta.

Tanmateix, l'autor indica que es podria agregar quan hi haja dues notes en una síl·laba o extraure'n una en una nota repetida.

Finalment, respecte a la rima, Low afirma que no és necessari mantindre el mateix nombre de rimes i es podria alterar l'esquema de la cançó sempre que el resultat rimara.

En definitiva, gràcies al *Pentathlon Principle* de Low (2003, 101-102) s'ha comprovat que per a poder elaborar una correcta traducció de cançons, cal crear un equilibri amb tots els factors amb l'objectiu d'aconseguir un resultat harmònic.

2.2.3. Els cinc mètodes de Franzon

Johan Franzon (2008) és un altre dels autors que ha realitzat investigacions entorn de les decisions de traducció que han de prendre els traductors quan el seu treball inclou cançons. Com ja s'ha explicat, depenent de la importància atribuïda a les cançons per a desenvolupar la trama, el traductor decidirà si les tradueix o no i de quina manera. Franzon (2008, 376) exposa i detalla cinc tècniques per a treballar les peces musicals:

1. No traduir la cançó.
2. Traduir la lletra sense tenir en compte la música.
3. Escriure i crear una lletra nova per a la música original, sense relació aparent amb la lletra original.
4. Traduir la lletra i consegüentment adaptar la música, fins al punt que en alguns casos es requereix una nova composició.
5. Traduir i adaptar la traducció a la música original.

Totes aquestes estratègies de traducció són útils per a elaborar una traducció pensada per a ser doblada i cantada i es poden fer servir com una mena de guia. A més, en la pràctica és possible combinar diversos dels cinc mètodes o bé utilitzar-ne sols un.

2.2.4. Els quatre ritmes poètics

Els productes audiovisuals inclouen informació acústica i visual.

L'acústica engloba els diàlegs i la música, que com ja s'ha comentat, sol contenir informació i un significat essencial per a seguir la trama. (Chaume, 2012).

Per tant, hi ha dues opcions: subtitular o doblar les cançons. Com ja s'ha comentat, els productes audiovisuals destinats a xiquets es doblen i els que estan enfocats a un públic adult se subtitulen. Tanmateix, al present estudi s'ha optat per fer una proposta de traducció d'unes cançons destinades a un públic més aviat juvenil i adult per a ser cantades.

Així, per a poder realitzar una correcta adaptació a la traducció que s'ajuste al ritme de la música i transmeta el missatge original amb naturalitat, s'empra el model dels quatre ritmes poètics proposats per Chaume (2012). Aquests són el ritme de quantitat o nombre de síl·labes, el ritme d'intensitat o distribució accentual (fenomen que ocorre en una paraula, quan una de les seues síl·labes conté un colp de veu més intens), el ritme de to (tipus d'oració de cada estrofa) i el ritme de timbre o rima.

2.2.5. Classificació de les tècniques de traducció i les restriccions operatives

A continuació, s'estableixen una classificació d'una sèrie de tècniques de traducció, que es fan servir per a poder resoldre els problemes de traducció que puguen sorgir a la traducció. Les tècniques que emprarem a l'anàlisi són les proposades per Martí Ferriol (2013, 85), que són una ampliació de la classificació d'Hurtado (2001, 269). Cal esmentar que en són un total de vint i compten amb comentaris personals de l'autor:

1. Préstec: emprar una expressió o paraula en el text resultant d'una altra llengua sense modificar-la. Pot ser naturalitzat (normalitzat a la grafia de la llengua) o pur.
2. Calc: traducció literal d'una paraula o sintagma que conserva l'estructura o significat del text de partida.
3. Traducció paraula per paraula: en aquesta es manté la gramàtica, l'ordre i el significat primari de totes les paraules del TO. A més, les paraules de l'original i la traducció coincideixen en número i ordre.
4. Traducció un per un: cada paraula de l'original té la seua corresponent en la traducció. Tanmateix, l'original i la traducció tenen paraules amb significat diferent fora de context.
5. Traducció literal: traduir exactament el que es troba a l'original, paraula per paraula.
6. Equivalent encunyat: traducció d'un terme o expressió reconeguda (per l'ús lingüístic o diccionari) com equivalent en la llengua meta.

7. Omissió: suprimir per complet en el text meta algun element d'informació present al text origen.
8. Reducció: eliminar en el text meta alguna part de la càrrega informativa o element d'informació present al text origen.
9. Compressió lingüística: sintetitzar els elements lingüístics.
10. Particularització: fer servir un terme més concret.
11. Generalització: fer ús d'un terme més general o neutre.
12. Transposició: canviar la categoria gramatical original per una altra al text meta.
13. Descripció: reemplaçar un terme o expressió per la descripció de la seua funció o forma.
14. Ampliació lingüística: afegir elements lingüístics que compleixen la funció fàtica de la llengua o elements que no són rellevants informativament, com adjectius que designen una qualitat òbvia presentada a la pantalla.
15. Amplificació: introduir elements no formulats en el text origen.
16. Modulació: dur a terme un canvi de punt de vista, l'enfocament o la categoria de pensament en relació amb la formulació del text original.
17. Variació: canviar elements lingüístics o paralingüístics que afecten aspectes de la variació lingüística.
18. Substitució: canviar elements lingüístics per paralingüístics o viceversa.
19. Adaptació: substituir un element cultural per un altre de la cultura receptora.
20. Creació discursiva: constituir una equivalència breu, fora de context i imprevisible.

Per un altre costat, un altre repte a què s'enfronta no sols la traducció audiovisual en general sinó també la traducció de cançons són les restriccions operatives de Martí Ferriol (2013, 151-152).

Tipus de restricció	Definició
Professionals	Imposades per les condicions laborals a les quals ha de fer front el traductor en l'execució d'un encàrrec.
Formals	Inherent a les tècniques, pràctiques i convencions pròpies del doblatge i de la subtitulació
Lingüístiques	Associades a la variació lingüística
Semiòtiques	Pròpies del llenguatge fílmic i semiòtic: relacionades amb els signes transmesos a través del canal visual i auditiu (actius en les cançons) i que pertanyen a codis de significació no lingüístics (excepte en el cas de les cançons).
Socioculturals	Donades per la coexistència simultània de sistemes culturals diferents en el missatge lingüístic i icònic
Restricció nul·la	Absència de restricció

3. Marc pràctic

3.1. Metodologia i procediment del treball

Tal com s'ha indicat en la introducció, l'objectiu principal d'aquest estudi és fer una proposta d'adaptació i traducció al valencià mitjançant el model dels quatre ritmes poètics proposats per Chaume (2012), de diverses cançons de la pel·lícula *The Greatest Showman*. Aquestes són *A million dreams*, *This is me* i *Never enough*. A més, a banda de la proposta de traducció, se'n farà un comentari de les tècniques de traducció i les possibles restriccions que sorgisquen al llarg de la part pràctica.

Altrament, s'ha visionat la pel·lícula en versió original per a poder adquirir una millor contextualització de cara a l'elaboració de la tasca i també s'han reproduït diverses vegades les cançons a YouTube, al canal Atlantic Records, la productora de la banda sonora original. A més d'això, s'ha imprès la lletra de les cançons i així marcar les rimes i els possibles problemes culturals o de traducció.

Per a poder efectuar aquesta tasca, una vegada seguits aquests passos i per a materialitzar l'anàlisi pròpiament dita, s'han efectuat una sèrie de taules seguint l'esquema dels quatre ritmes poètics. Cada cançó té una taula individual, tant en anglés com en català. Aquesta és la taula que s'emprarà per a fer l'anàlisi de cada cançó:

Vers en anglés	Vers en valencià	Ritme de quantitat		Ritme d'intensitat		Ritme de timbre o rima		Ritme de to	
		ANG	VAL	ANG	VAL	ANG	VAL	ANG	VAL

Com ja s'ha explicat, per tal de fer l'anàlisi de traducció, per cada peça musical s'afegirà una taula i cadascuna d'elles es trobaran recollides a l'annex. A banda, al cos del treball, per cada cançó s'inclouen dos apartats: un amb l'anàlisi de cada ritme poètic i l'altre amb un comentari sobre les tècniques de traducció i les possibles restriccions operatives que es presenten.

1. *Nom de la cançó*
- 1.2. Comentari sobre els quatre ritmes poètics
- 1.3. Comentari de traducció i les restriccions operatives

Una vegada acabada la part pràctica de l'estudi, s'elaboren les conclusions, que inclouen la interpretació dels resultats de la proposta de traducció de les cançons, la recerca d'altres propostes de traducció versionades en altres llengües i la relació del treball amb els coneixements adquirits al grau. Per acabar, també s'ha enregistrat una de les cançons, *Never enough* («Mai no hi ha prou») de què s'ha afegit un enllaç amb la pista d'àudio al final del treball.

3.1.1. *A million dreams* («Un milió de somnis»)¹

3.1.1.1. Anàlisi dels quatre ritmes poètics

a) Ritme de quantitat: pel que fa al nombre de síl·labes, tant en la versió original com en la versió meta proposada, el ritme establert permet mantindre la fluïdesa de la cançó. El nombre de síl·labes a la versió en anglés oscil·la entre les 5 i les 11 síl·labes, mentre que a la versió en valencià varia entre les 5 i les 14. Tanmateix, cal puntualitzar que el nombre de síl·labes en ambdues llengües és major a la pretornada i a la tornada. A la versió original mai no se superen les 11 síl·labes, sols a un vers de la tornada: *Oh, a million dreams for the world we're gonna make*. Aquest fenomen també ocorre a la versió en valencià, que augmenta a 14 síl·labes, per la paraula milió, que en té 3: «I un milió de somnis haurem fet realitat».

b) Ritme d'intensitat: quant al ritme d'intensitat, s'ha intentat mantindre l'estructura de la versió original en la proposta de traducció. No obstant això, si el nombre de síl·labes varia entre ambdues versions, també ho fa la distribució accentual, ja que en la versió meta abunda l'ús de sinalefes que fan que dues vocals es fusionen en una sola síl·laba. Per exemple, a la pretornada el vers *They can say, they can say it all sounds crazy* la distribució és la següent (_ / _ / / _ /) i a la traducció observem «Tots diran, pensaran que jo estic boig» (_ / _ / / / /) que té una síl·laba menys per la sinalefa (jo _ es). Així i tot, aquests canvis són molt subtils i no afecten la cadència de la cançó, perquè en general tots els versos segueixen el mateix patró de distribució accentual i açò fa que el ritme siga quasi idèntic.

c) Ritme de timbre o rima: com ja s'ha comentat i explica Low (2003, 95-96), la rima no ha de seguir sempre un patró idèntic a l'original, s'ha de ser més flexible a l'hora de traslladar-la a la llengua d'arribada, perquè prevalen altres factors com el sentit.

¹ La taula amb l'anàlisi dels quatre ritmes poètics d'aquesta cançó es troba a l'annex A.1. A més, s'ha afegit la proposta de traducció a l'annex B.1.

Així, en alguns casos s'ha intentat seguir l'esquema de l'original a la traducció, com és el cas dels primers versos de la cançó: AABCCB. Això no obstant, en altres parts de la versió proposada de la cançó, hi ha versos que acaben en rima assonant, com és el cas de les paraules «obscuritat i estat» que rimen de manera assonant amb «malalt i endavant». A més, s'han repetit una mica més els esquemes de rimes en la versió adaptada en comparació amb l'original.

d) Ritme de to o tipus d'oració: en relació amb el ritme de to, predominen les oracions enunciatives, encara que també hi ha casos d'oracions exhortatives i dubitatives. Per exemple, l'oració *I think of what the world could be* en anglés és una oració dubitativa que expressa possibilitat gràcies al verb modal *could*. En canvi, en valencià, s'ha optat per transformar-la en una oració interrogativa «Com seria este món per a mi?». Tanmateix, en altres casos, també s'ha deixat la mateixa modalitat d'oració dubitativa en les dues versions *You may be right, you may be wrong* per «Si tens raó o potser no». A banda, també es compta amb oracions exhortatives com *Let me be part of it all* o *Share your dreams with me* que en la versió d'arribada s'han traduït per «Que no siguen un secret» i «Comparteix-los amb mi» respectivament.

3.1.1.2. Comentari de traducció i restriccions operatives

A l'hora de dur a terme aquesta traducció i les tècniques emprades, s'ha tingut en compte que aquesta peça és significativa per al desenvolupament de la trama, perquè tracta sobre els somnis que es tenen i les esperances del futur. En definitiva, es fa un homenatge al fet que qualsevol persona hauria de perseguir els objectius que es proposa i ser feliç. Per aquest motiu, en els casos que ha estat factible, s'ha procurat mantindre el sentit i el to esperançador de la cançó i adaptar tots els referents possibles a la llengua d'arribada.

D'entrada, s'ha fet servir la tècnica de traducció literal o canvi mínim com *I close my eyes and I can see* per «Tanque els ulls i jo veig» o *Every night I lie in bed* per «Cada nit quan soc al llit» i d'aquesta manera, es respecten les estructures sintàctiques del text d'origen.

D'altra banda, un exemple de transposició seria *That I call my own* per «I que a mi em pertany». A la versió original, el pronom es refereix a *world*, paraula mencionada unes línies enrere. En canvi, a la traducció passa a ser un verb: «pertànyer». El motiu pel qual s'ha emprat aquesta tècnica ha estat per a adaptar els versos a la versió meta de forma natural.

Quant a la tècnica de la modulació, també ha estat utilitzada per a poder adaptar la proposta de traducció sense canviar el sentit. Es podrien posar per cas els fragments *However big, however small* per «Ja siguen grans o xicotets» i *You may be right, you may be wrong* per «Si tens raó o potser no» que s'han traduït d'aquesta manera per qüestions de rima i cantabilitat.

Alguns exemples d'adaptació són els tres versos *Every room inside is filled, With things from far away* i *Special things I compile* que a la cançó van seguits i s'han traduït de la següent manera: «Cada estança omplirem», «Amb records llunyans» i «Records que tinc atresorats». S'ha fet aquesta modificació per a no perdre el sentit de l'original i perquè rimara amb altres versos anteriors.

Al vers *Through the dark, through the door* traduït com a «Allí on no hi ha obscuritat» s'ha fet servir la tècnica de la reducció, que ha permès canviar una mica l'estructura i no s'ha mencionat res de l'última part de l'oració, perquè no aportava sentit global a la cançó.

En canvi, la proposta de traducció sí que aporta sentit i es refereix al món al qual el protagonista li agradaria arribar. Aquesta tècnica també s'ha emprat en la traducció del vers *Share your dreams with me* que ha estat traduïda de la següent manera «Comparteix-los amb mi» perquè és evident que es refereix als somnis mencionats a l'oració anterior.

Per acabar, es comentarà les restriccions presents que proposa Martí Ferriol (2013:151-152). En primer lloc, en referència a les restriccions formals, en doblatge, s'han de tenir en compte la isocronia i la sincronia fonètica o labial i la cinèsica. No obstant això, en el present estudi—i en aquest cas com que no es compta amb un producte visual final— un dels aspectes fonamentals i a què se li dona més prioritat és ajustar la duració temporal de cada vers perquè pugui coincidir amb el ritme i els temps de la melodia. Pel que fa a les restriccions lingüístiques, com ja s'ha mencionat, la rima està ben present al llarg de tota la cançó i segueix un patró flexible. A banda, cal afegir que el registre emprat és l'estàndard. Finalment, trobem metàfores, que també poden considerar-se restriccions lingüístiques, que s'han mantingut de la versió original a la versió meta com ara *The brightest colors fill my head* i *A million dreams are keeping me awake* per «Colors radiants m'omplin a mi» i «Un milió de somnis em venen al cap».

3.1.2. *This is me* («Ací estic»)²

3.1.2.1. Anàlisi dels quatre ritmes poètics

a) Ritme de quantitat: en general, el nombre de síl·labes oscil·la entre 4 —en algunes parts dels cors— i 14 en ambdues versions. D'entrada, en alguns casos el nombre de síl·labes no coincideix si es comparen la versió original amb la d'arribada. Tot i això, s'ha pogut mantindre la cantabilitat de la cançó, gràcies en part a l'ús de les sinalefes. És el cas dels versos *I've learned to be ashamed of all my scars* —amb 10 síl·labes— i «Les cicatrius he après a recobrir» —que en té 10 gràcies a la sinalefa he_a—. Un altre exemple seria *I'm not scared to be seen* —compta amb 6 síl·labes— que s'ha traduït com a «Si em veuen, por no tinc» —de 6 síl·labes a causa de la sinalefa si_em—. Tanmateix, a la proposta de traducció, també ocorre el fenomen oposat: hi ha versos que redueixen una mica les síl·labes arran de les sinalefes. Algun cas seria *When the sharpest words wanna cut me down* —que en té 10 síl·labes— traduït com a «Quan tothom em vulga afonar» que en té 8 per la sinalefa ga_a encara que no afecta la cantabilitat. També hi ha d'altres exemples com *Well, fire away 'cause today, I won't let the shame sink in* —que, de nou, compta amb 10 síl·labes— i la versió d'arribada «Que disparen, perquè humiliar-nos no podran» que suma 13 per la sinalefa què_hu.

b) Ritme d'intensitat: en relació amb el ritme d'intensitat, aquest segueix la mateixa estructura al llarg d'ambdues versions i si varia és pel ritme de quantitat, com ja s'ha comentat a l'apartat precedent. Tanmateix, s'han emprat tècniques de compensació que han fet que la cantabilitat de la cançó no es vegi excessivament afectada. Alguns exemples que varien el ritme d'intensitat a la proposta de traducció respecte de l'original podrien ser *Look out cause here I come* (_/_/_/) per «Vigileu! Ara em toca a mi» (_/_/_/), l'estructura del qual canvia perquè hi ha més síl·labes a la versió en valencià. Hi ha un cas una mica particular, els vers *I make no apologies, this is me*, que té el següent ritme d'intensitat (_//_/_/_/) i a la traducció proposada «I no em disculparé, ací estic»,

² La taula amb l'anàlisi dels quatre ritmes poètics d'aquesta cançó es troba a l'annex A.2. A més, s'ha afegit la proposta de traducció a l'annex B.2.

que conté tres sinalefes. No obstant això, a la penúltima —ré_a— no s'ha tingut en compte a l'hora d'analitzar el ritme d'intensitat per a aportar naturalitat, ja que la cançó fa una pausa a aquesta síl·laba.

c) Ritme de timbre o rima: pel que fa al ritme de timbre, l'ordre de les rimes segueix majoritàriament el mateix patró en la versió en anglés i en valencià. En la versió original oscil·la entre les rimes A fins a K i en la versió proposada l'esquema arriba a la J, perquè s'ha considerat que les paraules «m'enfonsen» i «lluitem» poden anar dins del mateix grup —rima C—, i el mateix passa amb «tinc» i «estic» —rima G—, ja que la rima és assonant i no és menester crear un nou esquema tan sols per a aquestes paraules.

d) Ritme de to o tipus d'oració: quant al ritme de to o tipus d'oració destaquen les oracions enunciatives i les enunciatives negatives com *I'm not a stranger to the dark* per «No soc aliena a la foscor» o *But I won't let them break me down to dust* per «Però no deixaré que m'enfonen». Encara que també s'han combinat, una part de l'oració és enunciativa afirmativa i l'altra enunciativa negativa: *I make no apologies* per «I no em disculparé, acíestic». A banda, s'aprecien les oracions exhortatives com són els versos "*Hideaway,*" *they say* o "*Runaway,*" *they say* que en la versió proposada s'han traduït per «Amagat ja» solen dir i «Fuig d'ací» solen dir. També hi ha versos que barregen els tipus d'oracions com *Look out 'cause here I come*, que és una oració exhortativa i enunciativa, i la traducció «Vigileu! Ara em toca a mi» en què la primera part és exhortativa i exclamativa a la vegada i la segona part és enunciativa. Així mateix, en trobem de dubitatives com *I'm not scared to be seen* per «Si em veuen, por no tinc» que és una dubitativa amb valor condicional.

3.1.2.2. Comentari de traducció i restriccions operatives

Aquesta cançó és un himne a l'autoestima, l'acceptació i el fet d'estimar sense prejudicis. A més, el missatge principal és que s'ha de reunir tota la valentia possible per a poder continuar endavant i fer front a les crítiques, tenint clar que totes les persones ens merequem ser respectades i estimades. Com que és una cançó amb un missatge tan empoderador, a la proposta en valencià s'ha intentat preservar el sentit original i s'han fet servir diverses tècniques de traducció.

Per començar, la primera tècnica que es pot apreciar en el primer vers és la traducció literal amb *I'm not a stranger to the dark* traduït com «No soc aliena a la foscor», ja que no perd el sentit i transmet el mateix missatge que l'original. Igualment, cap al final de la cançó també hi ha un altre exemple *And I know that I deserve your love* per «I sé que em merec el vostre amor».

A banda, predominen l'adaptació i la creació discursiva. La primera s'aprecia en els següents exemples: *I know that there's a place for us* traduït per «Trobarem el lloc pel qual lluitem», *For we are glorious* traduït com «Perquè som els millors» *There's nothing I'm not worthy of* per «I valc més que tots els tresors» versos en què s'ha sacrificat una mica el sentit per tal d'adaptar-los al conjunt de la cançó. La segona es troba als versos: *I am who I'm meant to be, this is me* traduït per «I ja res em detindrà, ací estic» i *And reaching for the sun* traduït «Per a així triomfar» que, en comparació de la tècnica anterior, canvien molt més el sentit tot i que no condicionen el sentit global i s'han pogut mantindre les metàfores dels versos originals.

Altres tècniques emprades són la transposició i l'equivalent. Alguns exemples de transposició serien *I've learned to be ashamed of all my scars* traduït com «Les cicatrius he après a recobrir». En la versió anglesa *ashamed* es tracta d'un adjectiu que a la versió meta passa a ser un verb «recobrir».

Pel que fa a l'equivalent, aquest està present als següents versos *And I'm marching on to the beat I drum* que en la versió d'arribada s'ha traduït «I marcaré el meu propi camí». En aquest cas es podria afirmar que l'oració és una frase feta que vol dir que en aquest cas la cantant, té el seu propi criteri i pot prendre decisions de manera independent.

S'ha trobat un equivalent «marcar el propi camí» que va en consonància amb el missatge d'empenta que la cançó transmet.

Finalment, quant a les restriccions de la traducció audiovisual, en les formals, com ja s'ha comentat, se li ha atribuït una importància major a la isocronia, perquè permet respectar el ritme de la melodia. Cal destacar que en totes tres propostes de traducció eliminaríem la pista de so de les veus originals i mantindríem la melodia. Tanmateix, en aquesta cançó en concret, també s'hauria d'adaptar la part del cor i enregistrar-la a banda. A l'hora d'adaptar la lletra de la cançó, una de les restriccions lingüístiques principals ha estat la rima, que segons Low (2003: 92) és un factor de joc i es pot modificar segons siga convenient. Altres problemes lingüístics que han sorgit a l'hora d'elaborar la proposta han sigut els versos *I know that there's a place for us, For we are glorious* i *When the sharpest words wanna cut me down* oracions que tenen molta força i càrrega emocional i que així s'ha intentat mantindre a la versió traduïda «Trobarem el lloc pel qual lluitem», «Jo demostraré que sé lluitar» i «Soc valenta, no tinc por» aportant a la proposta la mateixa expressivitat que l'original.

3.1.3. *Never enough* («Mai no hi ha prou»)³

3.1.3.1. Anàlisi dels quatre ritmes poètics

a) Ritme de quantitat: el nombre de síl·labes en ambdues versions oscil·la entre les dos —per exemple, el vers *for me* a la versió original— i les deu síl·labes. Com és habitual, en valencià, per les sinalefes, alguns versos s'escurcen, com per exemple, el vers «Deixa-ho tot així» que segons el criteri gràfic té 6 síl·labes, però, gràcies a la sinalefa del verb amb el seu pronom feble «Deixa _ho», aquest vers passa a tindre'n 5 i d'aquesta manera s'igualen les síl·labes en ambdues versions, ja que en anglés *Let it stay this way* el vers en té també 5 síl·labes. Un altre exemple seria la tornada *Never enough*, que té 4 síl·labes i a la proposta en valencià «Mai no hi ha prou» compta també amb 4 síl·labes gràcies a la sinalefa «hi _ha». Tanmateix, hi ha versos que n'afegeixen més a la versió proposada, però sense afectar a la cantabilitat, com és el cas de la pretornada «I mai en serien prou, mai en serien prou» que suma 13 síl·labes i *Will never be enough, never be enough* que fa un total d'11. Un cas ben interessant és el dels versos *Never, never* que s'observen 4 síl·labes i en la proposta sols 2 «Mai, mai». Encara que més avant es comentarà que al ritme d'intensitat això canvia perquè d'alguna manera la paraula «mai» es divideix en dues parts «ma» i la vocal «i» per tal de poder conservar l'adequació fonètica de la versió original.

b) Ritme d'intensitat: l'estructura del ritme d'intensitat no presenta quasi variacions si la comparen en ambdues versions. El que fa que en aquests versos s'observe una variació en l'esquema musical —i, per tant, de vegades també canvie el ritme— entre una llengua i l'altra, és el nombre de síl·labes, és a dir, el ritme de quantitat. Es podrien posar com a exemple els versos *Getting louder now* (/_ _ /) i l'adaptació «I ara somie més» (/_ _ _ /), que en part escurça les seues síl·labes gràcies a la sinalefa «I _a» però la paraula «somie» té tres síl·labes que fan que el ritme d'intensitat també s'allargue. D'altra banda, als versos en anglés on es canta *never, never* (/ _ /) en valencià s'han traduït per «mai, mai» (/ _ /).

³ La taula amb l'anàlisi dels quatre ritmes poètics d'aquesta cançó es troba a l'annex A.3. A més, s'ha afegit la proposta de traducció a l'annex B.3.

Com es pot observar, malgrat que aquesta paraula tinga una síl·laba a la versió meta, el ritme d'intensitat s'ha modificat perquè sembla que la paraula «mai» es dividisca en dues síl·labes, amb la finalitat de conservar l'èmfasi de la versió original i la cantabilitat plena. En canvi, a la part de la tornada i títol de la cançó de la proposta de traducció «Mai no hi ha prou» (/ _ / _) —*Never enough* (/ _ / _) en anglés— la paraula «mai» torna a considerar-se d'una síl·laba com és pertinent.

c) Ritme de timbre o rima: en totes dues versions el patró de rima oscil·la entre A i I. La rima s'ha procurat mantindre en tots els casos en què ha sigut possible, tanmateix, s'ha optat per establir un patró més obert i flexible perquè el significat és més rellevant, com afirma Low (2003, 95-96). Si comparem els versos de quatre en quatre, en ambdues versions sempre hi ha mínim dos d'ells que segueixen el mateix esquema. Quant als tipus de rimes, alguns casos són consonants com a la versió proposada «comptar» «fars» —rima C— o «res» i «més» —rima D—, o en anglés *end* i *hand* —rima A— o *spotlights* i *sky* —rima F—. No obstant això, també hi ha d'altres assonants, per exemple, a la versió meta «així», «sentir» o «ací» —rima B— o en la versió original *breath* junt amb *end* i *hand* té rima assonant.

d) Ritme de to o tipus d'oració: pel que fa als tipus d'oracions, les que predominen en aquesta versió són les enunciatives negatives —sobretot a la tornada— i les enunciatives. El fet que s'empren adverbis de negació, fa que les oracions es convertisquen en enunciatives negatives com és el cas de l'adverbi *never* traduït per «mai»: *Never enough* i *Never be enough, never be enough* que s'han adaptat i traduït com «Mai no hi ha prou» i «Mai en seria prou, mai en seria prou». Així mateix, s'observen oracions exhortatives en totes dues versions com *Let it stay this way* i *Take my hand* traduït per «Deixa-ho tot així» i «Vine ací» respectivament, que aporten força a la cançó gràcies a l'imperatiu. Uns altres tipus d'oracions que es troben en aquesta cançó són les dubitatives amb valor de possibilitat, amb el verb en condicional (a la proposta) i l'ús del modal *could* a la versió origen. Per exemple, *These hands could hold the world but it'll* per «El món et donaria» o «Et baixaria totes les estrelles», vers que en la versió en anglés és una oració enunciativa *All the stars we steal from the night*.

3.1.3.2. Comentari de traducció i restriccions operatives

Quelcom que done una ullada a la cançó pot deduir que es tracta d'una cançó, a grans trets, d'amor i de la necessitat de mai tindre prou coses si no és amb la persona que hom estima. En realitat, aprofundint una mica més en la lletra i si se'n fa una interpretació d'aquesta dins la pel·lícula, tracta el tema de l'amor no correspost de la cantant Jenny —en realitat la seua veu és la de Loren Allred— cap a Phineas Taylor Barnum, el *showman* i principal protagonista del film. D'aquesta manera, es podria arribar a la conclusió que més que una balada sobre l'amor, és una cançó sobre el desamor.

Passant a comentar les tècniques d'aquesta cançó, es pot apreciar la tècnica de l'equivalent, per exemple, als versos *I'm trying to hold my breath* traduït com a «Estic retenint l'alé» i *You set off a dream in me* traduït per «A mi m'has fet somiar» que són expressions equivalents en la llengua meta, però que alhora s'han hagut d'adaptar.

Pel que fa a la tècnica de la modulació, un exemple seria *Can you hear it echoing?* i en valencià «L'eco dels somnis pots sentir». En aquest cas, no sols s'ha fet un canvi de contingut en l'àmbit semàntic, sinó que també s'ha alterat el tipus de modalitat oracional, que passa de ser una oració interrogativa a una dubitativa.

Quant a la traducció literal, aquesta s'ha fet servir per a traduir el vers '*Cause darling, without you* com a «Perquè amor, sense tu...» perquè també hi té sentit i es respecta l'estructures sintàctica i la cantabilitat de la cançó.

Entre altres tècniques a banda de les comentades, també es troben l'adaptació i la creació discursiva. La primera es podria dir que ha sigut una tècnica fonamental a l'hora de traduir la tornada de la cançó: *Will never be enough, never be enough, Never be enough, never be enough* i per últim *Never enough*. La proposta de traducció d'aquests versos és la següent «I mai en serien prou, mai en serien prou», «Mai en seria prou, mai en seria prou» i «Mai no hi ha prou» respectivament. Aquests fragments tenen sentit perquè fan referència a elements de la cançó que ja s'han mencionat com els «milers de fars», «les estrelles», «les torres d'or» i «el món».

La segona és significativa en els versos *Will you share this with me?* traduït per «Saps que en mi pots contar», *Towers of gold are still to little* per «Les torres d'or no en són res» i també s'ha fet una traducció literal de *towers of gold*. Un altre exemple seria *All the shine of a thousand spotlights* per «L'esplendor de milers de fars» vers en què s'ha fet una omisió de *all* per a poder aconseguir una traducció més harmònica i ajustada a la llengua d'arribada.

Per acabar, respecte a la classificació de les restriccions presents en aquesta cançó, primerament, quant a les restriccions formals, com ja s'ha mencionat abans, el tipus d'ajust més important a l'hora de traduir cançons a partir d'una pista d'àudio és la isocronia. En general, les restriccions lingüístiques també han estat un repte a l'hora d'adaptar la lletra a la versió en valencià, no sols per la rima sinó també perquè les estructures foren les més naturals possibles. Encara que de les tres cançons analitzades, aquesta és una de les que més s'assembla a l'original, també hi ha oracions que s'han hagut d'adaptar a la versió meta de manera diferent: *You set off a dream in me*, *Getting louder now* i *Can you hear it echoing?* per «A mi m'has fet somiar», «I ara somie més» i «L'eco dels somnis pots sentir» els canvis de les quals no fan perdre el sentit al conjunt de la cançó.

4. Conclusions

4.1. Interpretació dels resultats

L'adaptació i traducció de les cançons d'aquesta pel·lícula musical ha sigut un exercici enriquidor i tot un repte a la vegada. Aquestes cançons són temes brillants no sols per la melodia i la composició, sinó també perquè són ben encomanadisses. Per tots aquests motius, van esdevenir un èxit a l'àmbit mundial.

El que fa que siga una tasca complexa són, en primer lloc, les diferències sintàctiques, lèxiques i gramaticals entre l'anglès i el valencià i el fet que l'adaptació s'haja ajustat — en la mesura del possible—, al principi de Pentatló de Low (2003) i els seus paràmetres, com ja s'ha comentat al marc teòric. A més, la base de l'anàlisi del treball ha estat els quatre ritmes de la retòrica clàssica de Chaume (2012), les tècniques de traducció i les restriccions proposades per Martí Ferriol (2013) sobre les quals es farà una reflexió a continuació.

En primer lloc, quant al ritme de quantitat, s'ha procurat buscar un equilibri entre la versió original i la proposada i no hi ha cap alteració excessiva entre ambdues llengües. La consonància de síl·labes s'ha aconseguit majoritàriament gràcies a l'ús de sinalefes que permeten allargar o escurçar la durada de les paraules i, per tant, afegir o reduir el nombre de síl·labes. Quant al ritme d'intensitat, també s'ha procurat conservar, però no sempre ha sigut possible en part a causa de les síl·labes. Pel que fa a la qüestió de la rima, s'ha optat per la flexibilitat i per no seguir un patró estrictament fidel a l'original seguint el plantejament que suggereix Low (2003). El ritme de to ha patit certs canvis, tanmateix, aquests no afecten ni al sentit ni a l'ajust de la lletra en la llengua meta.

Per una altra banda, es podria afirmar que la cantabilitat, ha sigut un dels aspectes de més importància quan s'ha traduït la cançó i, com ja s'ha comentat, no s'ha vist afectada de manera excessiva.

En relació amb les tècniques de traducció, han estat una eina molt útil que ha facilitat el trasllat i l'adaptació de les cançons al valencià. Aquestes passen des de la traducció literal fins a la creació discursiva, que és la més allunyada de text origen.

Encara que s'ha intentat donar exemples de totes les tècniques més habituals, es podria concloure que destaquen l'adaptació i l'equivalent. A més, com a puntualització, els tres títols de les cançons adaptades al valencià mantenen l'estructura i el sentit de la versió anglesa sense perdre la naturalitat. Finalment, cal destacar que els comentaris de les traduccions són de tipus qualitatiu i no quantitatiu.

Pel que fa a les restriccions de l'àmbit de la traducció audiovisual analitzades, es podria concloure que han afectat el procés de traducció i que, si bé han generat problemes, s'han intentat aportar solucions efectives a aquestes limitacions. Cal destacar que s'han pogut resoldre en part amb l'ajuda de les tècniques de traducció. Així, les restriccions més actives són les restriccions formals i les lingüístiques i aquestes són les que més dificultat han portat a l'hora de resoldre-les.

Després d'elaborar la proposta i estudiar en profunditat les reflexions d'altres experts en la matèria, s'ha arribat a la conclusió que encara que la subtitulació és l'estratègia que està guanyant terreny a l'àmbit musical, la traducció per al doblatge hauria de ser més habitual perquè les cançons són una part fonamental dels productes audiovisuals. Tanmateix, com ja hem vist, és comprensible que moltes vegades no es traduïsquen perquè suposa tot un desafiament per als traductors, a banda de ser d'una despesa afegida al pressupost de la pel·lícula.

Tot i això, sí que hi ha versions de les cançons traduïdes a YouTube. Val a dir que algunes són els temes versionats, però d'altres són versions oficials. Per exemple, s'ha fet una recerca de *This is me* i s'ha descobert «Mil sueños» que és la cançó versionada d'un artista verificat, Alejandro Cázares amb la col·laboració dels cantants Angie, Andrea García i Ziccard. Igualment, hi ha dos covers en italià i francès els artistes de les quals no estan verificats per la plataforma, però que són igual de vàlides.

A més, del tema *This is me* s'han descobert dos versions oficials, una en espanyol i versionada per a la productora Warner Music México, anomenada «Así soy» de l'artista Maite Perroni i l'altra en català, «Sí, soc jo» de la cantant Marina Prades i el Coral Sant Jordi, emesa a TV3. D'altra banda, hi ha un altre tema versionat de la cançó en francès. Per últim, de la cançó *Never enough* s'han trobat tres covers en italià, alemany i espanyol. Les nou versions que apareixen mencionades estan citades a la bibliografia.

4.2. Relació del treball amb els coneixements adquirits al grau

En el present estudi he posat en pràctica totes les habilitats adquirides, no sols de les assignatures de la branca de la traducció audiovisual, però també altres matèries del currículum com traducció anglés-català, traducció francès-català o les assignatures generals de llengua catalana, castellana i anglesa.

La meua passió cap al món de les llengües i de la música en general, han estat la font elemental d'inspiració per a la redacció d'aquest treball. El fet de traslladar i adaptar la llengua a una cançó és fascinant, perquè fusiona el món de la música amb el de la traducció. Al meu parer, l'àmbit de la traducció de cançons és un camp poc estudiat en què els experts haurien d'aprofundir

Finalment, tota aquesta passió i esforç l'he plasmada mitjançant la gravació de la proposta de traducció de *Never enough* (Mai no hi ha prou) inclosa en un enllaç directe a Google Drive i a l'annex C del treball.

5. Referències bibliogràfiques

Acadèmia Valenciana de la Llengua. (4 de maig de 2019). *Diccionari Normatiu Valencià*. Recuperat de <https://www.avl.gva.es/lexicval/>

Atlantic Records. (8 de desembre de 2017). *The Greatest Showman Cast - A Million Dreams (Official Audio)*. [Vídeo] <https://www.youtube.com/watch?v=pSQk-4fddDI>

Atlantic Records. (8 de desembre de 2017). *The Greatest Showman Cast - Never Enough (Official Audio)*. [Vídeo] https://www.youtube.com/watch?v=fKEMBn_JdCE

Atlantic Records. (27 d'octubre de 2017). *The Greatest Showman Cast – This is me (Official Audio)*. [Vídeo] <https://www.youtube.com/watch?v=wEJd2RyGm8Q>

Brugué, Lydia. (2013). *La traducció de cançons per al doblatge i l'adaptació musical en pel·lícules d'animació*. (Tesi doctoral). Barcelona: Universitat de Vic. Recuperat de: <http://hdl.handle.net/10803/127396>

Cázares, A., Angie, A. García, Ziccard. (22 de desembre de 2018). *Mil Sueños (A Million Dreams)*. [Vídeo] <https://www.youtube.com/watch?v=VnCSFTVA6IQ>

Cerezo Merchán, B., Chaume, F., Granell, X., Martí Ferriol, J. L., Martínez Sierra, J. J., Marzà, A. y Torralba Miralles, G. (2016). *La traducción para el doblaje. Mapa de convenciones*. Castelló de la Plana: Publicacions de la Universitat Jaume I.

Chaume, F. (2004). *Cine y traducción*. Cátedra.

Chaume, F. (2012). The turn of audiovisual translation: New audiences and new technologies. *Translation Spaces 2*: 107-125.

Chaume, F. (2013). *Audiovisual Translation: Dubbing*. Londres i Nova York: Routledge.

Cortés Ramal, M. (2005). Traducción de canciones. *Grease*. *Puentes*, 6, 77-85. Recuperat de: <http://wpd.ugr.es/~greti/revista-puentes/pub6/09-Maria-del-Mar-Cortes.pdf>

De los Reyes, J. (2015). La traducción de canciones en el cine de animación. *Savoir en prisme* 4, 199-213. Recuperat de: <https://doi.org/10.34929/sep.vi04.77>

Franzon, J. (2008). Choices in song translation. *The Translator: Studies in Intercultural Communication* 14 (2). 373-399.

Generalitat de Catalunya, Corporació Catalana dels Mitjans Audiovisuals. *És a dir*. *El portal lingüístic de la Corporació Catalana dels Mitjans Audiovisuals*. [En línia. Disponible en: <https://esadir.cat/>

Generalitat de Catalunya, Institut d'Estudis Catalans i Centre de Terminologia TERMCAT. *Optimot. Consultes lingüístiques*. Disponible en: <https://aplicacions.llengua.gencat.cat/llc/AppJava/index.html>

Genius Media Group. (2022). *Genius*. Recuperat de: <https://genius.com/>

Gracey, M. (Director). (2017). *The Greatest Showman*. [Película]. Twentieth Century Fox.

Hurtado Albir, A. (2001). *Traducción y traductología: Introducción a la traductología*. Madrid: Ediciones Cátedra.

Institut d'Estudis Catalans. *Diccionari de la llengua catalana*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana i Ed. 62. Recuperat de <https://dlc.iec.cat>

Kobato, D. (22 de noviembre de 2021). *A Million Dreams Italian Version - The Greatest Showman*. [Vídeo] <https://www.youtube.com/watch?v=BATJzZeEQcw>

Kobato, D. (23 de març de 2020). *The Greatest Showman - Never Enough (Italian Version)*. [Vídeo] https://www.youtube.com/watch?v=Bj_bxPgambo

Low, P. (2003). Singable translations of songs. *Perspectives, Studies in Translatology*, 87-103.

Low, P. (2005). The Pentatlon Approach to Translating Songs. Dins Gorlée, D. L. (ed.) *Song and Significance: Virtues and Vices of Vocal Translation*. Amsterdam & New York, 185-212. Rodopi.

Martí Ferriol, J.L. (2006). *Estudio empírico y descriptivo del método de traducción para doblaje y subtitulación*. (Tesi doctoral). Universitat Jaume I. Recuperat de: <https://www.tdx.cat/bitstream/handle/10803/10568/marti.pdf>

Martí Ferriol, J.L. (2010): *Cine independiente y traducción*. Valencia, Tirant Lo Blanch.

Martí Ferriol, J.L. (2013). *El método de traducción: doblaje y subtitulación frente a frente*. Castelló de la Plana: Publicacions de la Universitat Jaume I.

Martínez Acebo, E., Cristóbal Rodríguez, M. (2021). La traducción de películas: análisis contrastivo de géneros cinematográficos. *Estudios de Traducción*. Vol. 11, 137-145.

Martínez Acebo, E., Rodríguez Martínez, M.C. (2021). La traducción de canciones en películas: análisis contrastivo de géneros cinematográficos. *Estudios de Traducción*, 11, 137-145. Recuperado de: <https://dx.doi.org/10.5209/estr.69389>

Neal, L. (20 de juliol de 2018) *The Greatest Showman - A Million Dreams (French version/ version française)*. [Vídeo] <https://www.youtube.com/watch?v=jXHc9HpuMuU>

Perroni, M. (19 de desembre de 2021). *Asi Soy (This Is Me) [Video Oficial]*. [Vídeo] <https://www.youtube.com/watch?v=b8LZos8QJdk>

Prades, M i Coral Sant Jordi. (14 de novembre de 2018). *Sí, soc jo*. TV3 - Televisió de Catalunya – CCMA a la carta. [Vídeo] <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/marato/si-soc-jo-per-marina-prades-i-coral-sant-jordi/video/5797688/>

Ramírez Blázquez, I., Sánchez Cárdenas, B. (2019). La traducción musical: modalidades, estrategias y propuesta didáctica. *Sendeban: Revista de Traducción e Interpretación. Universidad de Granada*, 30, 1-35. Recuperat de: <http://dx.doi.org/10.30827/sendeban.v30i0.8552>

Ross, C. (15 de març de 2018). *Never enough español- The greatest showman*. [Vídeo] <https://www.youtube.com/watch?v=N1jMXhpsc8>

Sara'h. (2 de novembre de 2018). *Je suis moi (This is me french version) The greatest showman*. [Vídeo] https://www.youtube.com/watch?v=LbL_V8Ztv2c

Stain, J. (12 de febrer de 2018). *Never Enough - German Cover - The Greatest Showman*. [Vídeo] <https://www.youtube.com/watch?v=cgMjoXVXmVs>

Wallace, I. (2022). P.T. Barnum. *Encyclopedia Britannica*. Recuperat de: <https://www.britannica.com/biography/P-T-Barnum>

6. Annexos

Annex A: Taules d'anàlisi

Annex A.1: Anàlisi de *A million dreams* («Un milió de somnis»)

Vers en anglés	Vers en valencià	Ritme de quantitat		Ritme d'intensitat		Ritme de timbre o rima		Ritme de to o tipus d'oració	
		ANG	VAL	ANG	VAL	ANG	VAL	ANG	VAL
I close my eyes and I can see	Tanque els ulls i jo veig	8	6+1	/ / / / /	/ / / /	A	A	Enunciativa	Enunciativa
A world that's waiting up for me	Un món ben ple de desig	8	7	/ / _ _ _ /	/ / _ _ /	A	A	Enunciativa	Enunciativa
That I call my own	I que a mi em pertany	5	5+2	_ _ / /	_ _ / /	B	B	Enunciativa	Enunciativa
Through the dark, through the door	Allí on no hi ha obscuritat	6	7+3	/ / / /	/ / / / /	C	C	Enunciativa	Enunciativa

Through where no one's been before	Allí que mai ningú ha estat	7	7+2	/ // _ _ /	/ // _ _ /	C	C	Enunciativa	Enunciativa
But it feels like home	I no és res estrany	5	5+1	_ _ / /	_ _ / /	B	B	Enunciativa	Enunciativa
They can say, they can say it all sounds crazy	Tots diran, pensaran que jo estic boig	11	10+1	_ _ / _ / / _ _ /	_ _ / _ / _ / /	D	D	Enunciativa	Enunciativa
They can say, they can say I've lost my mind	I diran, pensaran que estic malalt	10	10+1	_ _ / _ / _ _ _ /	_ _ / _ / _ _ _ /	E	C	Enunciativa	Enunciativa
I don't care, I don't care, so call me crazy	M'és igual, m'és igual, que em diguem boig	11	10+1	_ _ / _ / _ _ _ _ /	_ _ / _ / _ _ _ /	D	D	Enunciativa	Enunciativa
We can live in a world that we design	Perquè el podrem dur endavant	10	7+2	_ _ / _ / _ _ _ /	_ / _ _ / /	E	C	Enunciativa	Enunciativa
Cause every night I lie in bed	Cada nit quan soc al llit	8	7	/ / / / /	_ / _ _ / /	F	E	Enunciativa	Enunciativa

The brightest colors fill my head	Colors radiants m'omplin a mi	8	9	/_/_/_/_/	_/_/_/_/_/	F	E	Enunciativa	Enunciativa
A million dreams are keeping me awake	Un milió de somnis em venen al cap	10	12	/_/_/_/_/_/	_/_/_/_/_/	G	F	Enunciativa	Enunciativa
I think of what the world could be	Com seria este món per a mi?	8	9+1	_/_/_/_/_/	_/_/_/_/_/	A	E	Dubitativa	Interrogativa
A vision of the one I see	Un món que m'ompliria de goig	8	9	_/_/_/_/_/	_/_/_/_/_/	A	D	Enunciativa	Enunciativa
A million dreams is all it's gonna take	Un milió de somnis duran felicitat	10	13	/_/_/_/_/_/	_/_/_/_/_/	G	C	Enunciativa	Enunciativa
Oh, a million dreams for the world we're gonna make	I un milió de somnis haurem fet realitat	12	14+1	_/_/_/_/_/	_/_/_/_/_/	G	C	Enunciativa	Enunciativa

There's a house we can build	Una llar construïrem	6	7	/_//_/_	/_//_/_	H	G	Enunciativa	Enunciativa
Every room inside is filled	Cada estança omplirem	7	7+1	/_//_/_	/_//_/_	H	G	Enunciativa	Enunciativa
With things from far away	Amb records llunyans	6	5	_//_/_	_//_/_	I	B	Enunciativa	Enunciativa
Special things I compile	Records que tinc atresorats	6	8	_//_/_	_//_/_	J	C	Enunciativa	Enunciativa
Each one there to make you smile	Així em notaràs al teu costat	7	9+1	_//_/_	_//_/_	J	C	Enunciativa	Enunciativa
On a rainy day	Quan vinga el mal temps	5	5+1	_//_/_	_//_/_	I	H	Enunciativa	Enunciativa
They can say, they can say it all sounds crazy	Tots diran, pensaran que jo estic boig	11	10+1	_//_/_	_//_/_	D	D	Enunciativa	Enunciativa
They can say, they can say I've lost my mind	I diran, pensaran que estic malalt	10	10+1	_//_/_	_//_/_	E	C	Enunciativa	Enunciativa

I don't care, I don't care, so call me crazy	M'és igual, m'és igual, que em diguen boig	11	10+1	--/_/_/_/ --_/_	--/_/_/_/ --_/_	D	D	Enunciativa	Enunciativa
We can live in a world that we design	Perquè el podem dur endavant	10	7+2	--/_/_/_/ --_/_	_/_/_/_/_/ _/_	E	E	Enunciativa	Enunciativa
Every night I lie in bed	Cada nit quan soc al llit	7	7	_/_/_/_/_/	_/_/_/_/_/	F	E	Enunciativa	Enunciativa
The brightest colors fill my head	Colors radiants m'omplin a mi	8	9	_/_/_/_/_/	_/_/_/_/_/	F	E	Enunciativa	Enunciativa
A million dreams are keeping me awake	Un milió de somnis em venen al cap	10	12	_/_/_/_/_/_/	_/_/_/_/_/_/ /_/_/_	G	F	Enunciativa	Enunciativa
I think of what the world could be	Com seria este món per a mi?	8	9+1	--_/_/_/_/	--_/_/_/_/ _/_	A	E	Dubitativa	Interrogativa
A vision of the one I see	Un món que m'ompliria de goig	8	9	--_/_/_/_/	--_/_/_/ _/_/_	A	D	Enunciativa	Enunciativa

A million dreams is all it's gonna take	Un milió de sognis duran felicitat	10	13	_/_/_/_/_/	_/_/_/_/	G	C	Enunciativa	Enunciativa
Oh, a million dreams for the world we're gonna make	I un milió de sognis haurem fet realitat	12	14+1	_/_/_/_/	_/_/_/_/	G	C	Enunciativa	Enunciativa
However big, however small	Ja siguen grans o xicotets	8	8	_/_/_/_/	_/_/_/_/	K	I	Enunciativa	Enunciativa
Let me be part of it all	Que no siguen un secret	7	7	_/_/_/_/	_/_/_/_/	K	I	Exhortativa	Exhortativa
Share your dreams with me	Comparteix-los amb mi	5	6	_/_/_/_/	_/_/_/_/	A	E	Exhortativa	Exhortativa
You may be right, you may be wrong	Si tens raó o potser no	8	7+1	_/_/_/_/	_/_/_/_/	L	J	Dubitativa	Dubitativa
But say that you'll bring me along	Però compta amb mi per a tot	8	8+1	_/_/_/_/	_/_/_/_/	L	J	Exhortativa	Exhortativa
To the world you see	Anirem allí	5	5	_/_/_/_/	_/_/_/_/	A	E	Enunciativa	Enunciativa

To the world I close my eyes to see	Al món que tanque els ulls i veig	9	8+1	_ _ / / / / /	_ / / / / /	A	A	Enunciativa	Enunciativa
I close my eyes to see	Tanque els ulls i el veig	6	5+2	_ / / /	_ / / /	A	A	Enunciativa	Enunciativa
Every night I lie in bed	Cada nit quan soc al llit	7	7	_ / / / /	_ / _ / / /	F	E	Enunciativa	Enunciativa
The brightest colors fill my head	Colors radiants m'omplin a mi	8	9	_ / / / / /	_ / _ / / / /	F	E	Enunciativa	Enunciativa
A million dreams are keeping me awake	Un milió de somnis em venen al cap	10	12	_ / / / / / _ _	_ / / / / _ _ / _ /	G	F	Enunciativa	Enunciativa
A million dreams, a million dreams	Un milió de somnis, un milió	8	11	_ / / / / /	_ / / / / _ _ / /	A	K	Enunciativa	Enunciativa
I think of what the world could be	Com seria este món per a mi?	8	9+1	_ _ / / _ / /	_ _ / / _ _ _ / /	A	E	Dubitativa	Interrogativa

A vision of the one I see	Un món que m'ompliria de goig	8	9	__ _ // / /	__ / _ / / /	A	D	Enunciativa	Enunciativa
A million dreams is all it's gonna take	Un milió de somnia duran felicitat	10	13	/ / / / / /	/ / / / _ / / / /	G	C	Enunciativa	Enunciativa
A million dreams for the world we're gonna make	I un milió de somnia haurem fet realitat	11	14+1	/ / / _ _ // _ _ /	_ / _ _ / _ / / _ _ /	G	C	Enunciativa	Enunciativa
For the world we're gonna make	Haurem fet realitat	7	7	_ _ // _ _ /	_ _ // _ _ /	A	C	Enunciativa	Enunciativa

Annex A.2: Anàlisi de *This is me* («Ací estic»)

Vers en anglés	Vers en valencià	Ritme de quantitat		Ritme d'intensitat		Ritme de timbre o rima		Ritme de to	
		ANG	VAL	ANG	VAL	ANG	VAL	ANG	VAL
I'm not a stranger to the dark	No soc aliena a la foscor	8	9+1	//_/_/_/	//_//_//	A	A	Enunciativa negativa	Enunciativa negativa
"Hideaway," they say	«Amagat ja» solen dir	5	7	_ _/_/	_ _/_/_/	B	B	Exhortativa	Exhortativa
"Cause we don't want your broken parts"	«No volem notar el teu dolor»	8	8+1	_/_/_/_ _	_/_/_/_/_/	A	A	Enunciativa negativa	Enunciativa negativa
I've learned to be ashamed of all my scars	Les cicatrius he après a recobrir	10	10+1	_/_/_/_//_	_/_//_/_/_/	A	B	Enunciativa	Enunciativa
"Runaway," they say	«Fuig d'ací» solen dir	5	6	_ _/_/	_ _//_/	B	B	Exhortativa	Exhortativa
"No one'll love you as you are"	«Sola estaràs, no tens valor»	8	8+1	_///_ _/_/	_///_ _/_/	A	A	Enunciativa	Enunciativa i enunciativa negativa

But I won't let them break me down to dust	Però no deixaré que m'enfonsen	10	10	--//_/_-- --	--//_/_-- --	C	C	Enunciativa negativa	Enunciativa negativa
I know that there's a place for us	Trobarem el lloc pel qual lluitem	8	9	//_/_/_/_/ 	//_/_/_/_/ 	C	C	Enunciativa	Enunciativa
For we are glorious	Perquè som els millors	6	6	_/_/_// 	_/_/_// 	C	A	Enunciativa	Enunciativa
When the sharpest words wanna cut me down	Quan tothom em vulga afonar	10	8+1	_/_/_/_-- /_/	_/_/_/_/_/ 	E	E	Enunciativa	Enunciativa
I'm gonna send a flood, gonna drown them out	Jo demostraré que sé lluitar	11	9	_/_/_/_/_-- /_/	_/_/_/_/_/ _/	E	E	Enunciativa	Enunciativa
I am brave, I am bruised	Soc valenta, no tinc por	6	7	_//_// 	_//_// 	F	F	Enunciativa	Enunciativa i enunciativa negativa
I am who I'm meant to be, this is me	I ja res em detindrà, ací estic	10	10+1	//_/_/_/_/_/ 	//_/_/_/_/_/ 	G	G	Enunciativa	Enunciativa

Look out 'cause here I come	Vigileu! Ara em toca a mi	6	8+2	_/_/_/	_/_/_/_/	H	H	Exhortativa i enunciativa	Exhortativa, exclamativa i enunciativa
And I'm marching on to the beat I drum	I marcaré el meu propi camí	10	9+1	_/_/_/_/_/	_/_/_/_/_/	H	H	Enunciativa	Enunciativa
I'm not scared to be seen	Si em veuen, por no tinc	6	6+1	_/_/_/_/	_/_/_/_/	G	G	Dubitativa	Dubitativa
I make no apologies, this is me	I no em disculparé, ací estic	10	9+2	_/_/_/_/_/	_/_/_/_/_/	G	G	Enunciativa negativa	Enunciativa negativa
Oh-oh-oh-oh!	Oh, oh, oh, oh!	4	4	////	////	I	I	Exclamativa	Exclamativa
Oh-oh-oh-oh!	Oh, oh, oh, oh!	4	4	////	////	I	I	Exclamativa	Exclamativa
Oh-oh-oh-oh!	Oh, oh, oh, oh!	4	4	////	////	I	I	Exclamativa	Exclamativa
Oh-oh-oh-oh!	Oh, oh, oh, oh!	4	4	////	////	I	I	Exclamativa	Exclamativa
Oh-oh-oh, oh-oh- oh, oh-oh-oh, oh, oh!	Oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh!	11	11	/// /// /// //	/// /// /// //	I	I	Exclamativa	Exclamativa

Another round of bullets hits my skin.	De bales moltes més, dispararan	10	10	_//_/_/_/_/	_//_/_/_/	G	J	Enunciativa	Enunciativa
Well, fire away 'cause today, I won't let the shame sink in.	Que disparen, perquè humiliar-nos no podran	14	13+1	_//_/_/_/_/_/	_//_/_/_/_/	G	J	Enunciativa i enunciativa negativa	Enunciativa i enunciativa negativa
We are bursting through the barricades	I a tothom volem arribar	9	8+1	_//_/_/_/_/_/	_//_/_/_/_/	J	E	Enunciativa	Enunciativa
And reaching for the sun.	Per a així triomfar	6	6+1	_//_/_/	_//_/_/	C	E	Enunciativa	Enunciativa
<i>We are warriors.</i>	<i>Lluitadors serem</i>	5	5	_//_/_/	_//_/_/	K	C	Enunciativa	Enunciativa
Yeah, that's what we've become.	En això ens convertirem	6	7+1	/_/_/_/	/_//_/_/	C	C	Enunciativa	Enunciativa
<i>Yeah that's what we've become.</i>	<i>En això ens convertirem</i>	6	7+1	/_/_/_/	/_//_/_/	C	C	Enunciativa	Enunciativa
I won't let them break me down to dust.	No deixaré que m'enfonsen	9	8	_//_/_/_/_/_/	_//_/_/_/_/_/	C	C	Enunciativa negativa	Enunciativa negativa

I know that there's a place for us.	Trobarem el lloc pel qual lluitem	8	9	//_/_/_/	//_/_/_/	C	C	Enunciativa	Enunciativa
For we are glorious	Perquè som els millors	6	6	_/_/_//	_/_/_//	C	A	Enunciativa	Enunciativa
When the sharpest words wanna cut me down	Quan tothom em vulga afonar	10	8+1	_/_/_/_/ /_/	_/_/_/_/ /_/	E	E	Enunciativa	Enunciativa
I'm gonna send a flood, gonna drown them out	Jo demostraré que sé lluitar	11	9	_/_/_/_/ /_/	_/_/_/_/ _/	E	E	Enunciativa	Enunciativa
I am brave, I am bruised	Soc valenta, no tinc por	6	7	_//_//	_//_//	F	F	Enunciativa	Enunciativa negativa
I am who I'm meant to be, this is me	I ja res em detindrà, ací estic	10	10+1	_//_//_/_/	_//_//_/_/	G	G	Enunciativa	Enunciativa
Look out 'cause here I come	Vigileu! Ara em toca a mi	6	8+2	_//_//	_//_//	H	H	Exhortativa i enunciativa	Exhortativa, exclamativa i enunciativa

And I'm marching on To the beat I drum	I marcaré el meu propi camí	10	9+1	_//_//_//_//	_//_//_//_//	H	H	Enunciativa	Enunciativa
I'm not scared to be seen	Si em veuen, por no tinc	6	6+1	_//_//_//_//	_//_//_//_//	G	G	Dubitativa	Dubitativa
I make no apologies, this is me	I no em disculparé, ací estic	10	9+2	//_//_//_//_//	//_//_//_//_//	G	G	Enunciativa negativa i enunciativa	Enunciativa negativa i enunciativa
Oh-oh-oh-oh!	Oh, oh, oh, oh!	4	4	////	////	I	I	Exclamativa	Exclamativa
Oh-oh-oh-oh!	Oh, oh, oh, oh!	4	4	////	////	I	I	Exclamativa	Exclamativa
Oh-oh-oh-oh!	Oh, oh, oh, oh!	4	4	////	////	I	I	Exclamativa	Exclamativa
Oh-oh-oh-oh!	Oh, oh, oh, oh!	4	4	////	////	I	I	Exclamativa	Exclamativa
Oh-oh-oh, oh-oh- oh, oh-oh-oh, oh, oh!	Oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh!	11	11	/// /// /// //	/// /// /// //	I	I	Exclamativa	Exclamativa
<i>This is me</i>	<i>Ací estic</i>	3	3	_//_//_//_//	_//_//_//_//	G	G	Enunciativa	Enunciativa
<i>Oh-oh-oh-oh!</i>	<i>Oh, oh, oh, oh!</i>	4	4	////	////	I	I	Exclamativa	Exclamativa
And I know that I deserve your love	I sé que em merec el vostre amor	9	9+2	//_//_//_//_//	//_//_//_//_//	H	A	Enunciativa	Enunciativa

<i>Oh-oh-oh-oh!</i>	<i>Oh, oh, oh, oh!</i>	4	4	////	////	I	I	Exclamativa	Exclamativa
There's nothing I'm not worthy of	I valc més que tots els tresors	8	8	--_//_/_	--_//_/_	H	F	Enunciativa	Enunciativa
<i>Oh-oh-oh, oh-oh- oh, oh-oh-oh, oh!</i>	<i>Oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh!</i>	11	11	/// /// /// //	/// /// /// //	I	I	Exclamativa	Exclamativa
When the sharpest words wanna cut me down	Quan tothom em vulga afonar	10	8+1	--_//_-- /_	--_//_/_	E	E	Enunciativa	Enunciativa
I'm gonna send a flood, gonna drown them out	Jo demostraré que sé lluitar	11	9	--_//_-- /_	--_//_/_	E	E	Enunciativa	Enunciativa
This is brave, this is bruised	Sóc valenta, no tinc por	6	7	_//_//	_//_//	F	F	Enunciativa	Enunciativa i enunciativa negativa
This is who I'm meant to be, this is me	I ja res em detindrà, ací estic	10	10+1	_//_//_/_	_//_//_/_	G	G	Enunciativa	Enunciativa

<i>Look out 'cause here I come</i>	<i>Vigileu! Ara em toca a mi</i>	6	8+2	<i>_/_/_/</i>	<i>__/_/_//</i>	H	H	Exhortativa i enunciativa	Exhortativa i enunciativa
Look out cause here I come	Vigileu! Ara em toca a mi	6	8+2	<i>_/_/_/</i>	<i>__/_/_//</i>	H	H	Exhortativa i enunciativa	Exhortativa i enunciativa
<i>And I'm marching on to the beat I drum</i>	<i>I marcaré el meu propi camí</i>	10	9+1	<i>_//_/_/_//</i>	<i>_//_/_/_//</i>	H	H	Enunciativa	Enunciativa
Marching on, marching on	El marcarem, el marcarem	6	8	<i>//_//</i>	<i>//_//</i>	H	C	Enunciativa	Enunciativa
<i>I'm not scared to be seen</i>	<i>Si em veuen, por no tinc</i>	6	6+1	<i>__/_/_/</i>	<i>__/_/_/</i>	G	G	Dubitativa	Dubitativa
<i>I make no apologies, this is me</i>	<i>I no em disculparé, ací estic</i>	10	9+2	<i>//_/_/_/_/</i>	<i>//_/_/_/_/</i>	G	G	Enunciativa negativa	Enunciativa negativa
<i>(Oh-oh-oh-oh!)</i>	<i>Oh, oh, oh, oh!</i>	4	4	<i>////</i>	<i>////</i>	I	I	Exclamativa	Exclamativa
<i>Whenever the words wanna cut me down</i>	<i>Quan tothom em vulga afonar</i>	10	8+1	<i>_///_/_/_/_/</i> -	<i>__/_/_/_/</i>	E	E	Enunciativa	Enunciativa

<i>I'll send a flood, gonna drown them out</i>	<i>Jo demostraré que sé lluitar</i>	9	9	<i>/_/_/_/_/_/</i>	<i>__/_/_/</i> <i>_/</i>	E	E	Enunciativa	Enunciativa
<i>Oh-oh-oh-oh, oh- oh-oh, oh-oh-oh-oh-oh!</i>	<i>Oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh!</i>	12	12	<i>//// // ////</i>	<i>//// // ////</i>	I	I	Exclamativa	Exclamativa
<i>Oh-oh-oh-oh!</i>	<i>Oh, oh, oh, oh!</i>	4	4	<i>////</i>	<i>////</i>	I	I	Exclamativa	Exclamativa
<i>I'm gonna send a flood, gonna drown them out</i>	<i>Jo demostraré que sé lluitar</i>	11	9	<i>__/_/_/_/_/</i> <i>/_/_/</i>	<i>__/_/_/_/</i> <i>_/</i>	E	E	Enunciativa	Enunciativa
<i>Oh-oh-oh, oh-oh- oh, Oh-oh-oh, oh, oh</i>	<i>Oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh!</i>	11	11	<i>/// // // //</i>	<i>/// // // //</i>	I	I	Exclamativa	Exclamativa
<i>This is me</i>	<i>Ací estic</i>	3	3	<i>__/_/</i>	<i>__/_/</i>	G	G	Enunciativa	Enunciativa

Annex A.3: Anàlisi de *Never enough* («Mai no hi ha prou»)

Vers en anglés	Vers en valencià	Ritme de quantitat		Ritme d'intensitat		Ritme de timbre o rima		Ritme de to	
		ANG	VAL	ANG	VAL	ANG	VAL	ANG	VAL
I'm trying to hold my breath	Estic retenint l'alé	7	7	//_/_//	//_/_//	A	A	Enunciativa	Enunciativa
Let it stay this way	Deixa-ho tot així	5	5+1	_/_/_/	_/_/_/	B	B	Enunciativa	Exhortativa
Can't let this moment end	I que no s'acabe	6	6	/_/_//	/_/_//	A	A	Enunciativa negativa	Enunciativa negativa
You set off a dream in me	A mi m'has fet somiar	7	7	/_//_/_	/_//_/_	C	C	Enunciativa	Enunciativa
Getting louder now	I ara somie més	5	6+1	_/_/_/	_/_/_/_/	D	D	Enunciativa	Enunciativa
Can you hear it echoing?	L'eco dels somnis pots sentir	7	8	/_/_//_/_	/_/_//_/_	C	B	Interrogativa	Dubitativa
Take my hand	Vine ací	3	3+1	/_/_	/_/_	A	B	Exhortativa	Exhortativa

Will you share this with me?	Saps que en mi pots comptar	6	6+1	//_//	//_//	C	C	Interrogativa	Enunciativa
'Cause darling, without you	Perquè amor, sense tu...	6	6+1	//_//_	//_//_	E	E	Enunciativa	Enunciativa
All the shine of a thousand spotlights	L'esplendor de milers de fars	9	8	//_//_//	//_//_//	F	C	Enunciativa	Enunciativa
All the stars we steal from the night sky	Et baixaria totes les estrelles	9	11	//_//_/_	///_//_/_ -	F	F	Enunciativa	Dubitativa
Will never be enough, never be enough	I mai en serien prou, mai en serien prou	11	13	/_//_/_ _//_	/_//_/_ _//_	G	G	Enunciativa negativa	Enunciativa negativa
Towers of gold are still too little	Les torres d'or no en són res	9	7+1	_//_/_//	_//_//	H	D	Enunciativa	Enunciativa negativa
These hands could hold the world but it'll	El món et donaria, però	8	9	/_//_//	/_//_//	H	H	Dubitativa	Dubitativa
Never be enough, never be enough	Mai en seria prou, mai en seria prou	10	12	_//_/_//_	_//_/_ _//_/_	G	G	Enunciativa negativa	Enunciativa negativa

For me, never, never	Per a mi, mai, mai	6	5	/ / _ _	// _ _ / /	I	I	Enunciativa negativa	Enunciativa negativa
Never, never	Mai, mai	4	2	/ / _	/ / _	I	I	Enunciativa negativa	Enunciativa negativa
Never, for me, for me	Mai, per a mi, per a mi	6	7	/ / _ _	/ / / / _	C	B	Enunciativa negativa	Enunciativa negativa
Never enough	Mai no hi ha prou	4	4+1	/ / _	/ / _	G	G	Enunciativa negativa	Enunciativa negativa
Never enough	Mai no hi ha prou	4	4+1	/ / _	/ / _	G	G	Enunciativa negativa	Enunciativa negativa
Never enough	Mai no hi ha prou	4	4+1	_ / /	/ / _	G	G	Enunciativa negativa	Enunciativa negativa
For me	Per a mi	2	3	/ _	// _	C	B	Enunciativa	Enunciativa
For me	Per a mi	2	3	/ _	// _	C	B	Enunciativa	Enunciativa
For me	Per a mi	2	3	/ _	// _	C	B	Enunciativa	Enunciativa
All the shine of a thousand spotlights	L'esplendor de milers de fars	9	8	// _ / / / /	// _ / / / /	F	C	Enunciativa	Enunciativa
All the stars we steal from the night sky	Et baixaria totes les estrelles	9	11	// _ / / _ _	/// _ / / _ _ -	F	F	Enunciativa	Dubitativa

Will never be enough, never be enough	I mai en serien prou, mai en serien prou	11	13	/_/_/_ _/_/_	/_/_/_ _/_/_	G	G	Enunciativa negativa	Enunciativa negativa
Towers of gold are still too little	Les torres d'or no en són res	9	7+1	_/_/_/_//	_/_/_/_	H	D	Enunciativa	Enunciativa negativa
These hands could hold the world but it'll	El món et donaria, però	8	9	/_/_/_//	/_/_/_//	H	H	Dubitativa	Dubitativa
Never be enough, never be enough	Mai en seria prou, mai en seria prou	10	12	_/_/_/_/_	_/_/_/_ _/_/_/_	G	G	Enunciativa negativa	Enunciativa negativa
For me	Per a mi	2	3	/_	//_	C	B	Enunciativa	Enunciativa
Never, never	Mai, mai	4	2	/_/_	/_/_	I	I	Enunciativa negativa	Enunciativa negativa
Never, never	Mai, mai	4	2	/_/_	/_/_	I	I	Enunciativa negativa	Enunciativa negativa
Never, for me, for me	Mai, per a mi, per a mi	6	7	/_/_/_	/_/_/_/_	C	B	Enunciativa negativa	Enunciativa negativa
Never enough,	Mai no hi ha prou	4	4+1	/_/_	/_/_	G	G	Enunciativa negativa	Enunciativa negativa

Never, never	Mai, mai	4	2	/_/_	/_/_	I	I	Enunciativa negativa	Enunciativa negativa
Never enough,	Mai no hi ha prou	4	4+1	/_/_	/_/_	G	G	Enunciativa negativa	Enunciativa negativa
Never, never	Mai, mai	4	2	/_/_	/_/_	I	I	Enunciativa negativa	Enunciativa negativa
Never enough	Mai no hi ha prou	4	4+1	/_/_	/_/_	G	G	Enunciativa negativa	Enunciativa negativa
For me, for me, for me	Per a mi, per a mi, per a mi	6	9	/_/_/_	//_//_/_	C	B	Enunciativa	Enunciativa
For me	Per a mi	2	3	/_	//_	C	B	Enunciativa	Enunciativa

Annex B: Traduccions de les cançons

Annex B.1: Traducció de *A million dreams* («Un milió de somnis»)

Vers en anglés	Vers en valencià
I close my eyes and I can see	Tanque els ulls i jo veig
A world that's waiting up for me	Un món ben ple de desig
That I call my own	I que a mi em pertany
Through the dark, through the door	Allí on no hi ha obscuritat
Through where no one's been before	Allí que mai ningú ha estat
But it feels like home	I no és res estrany
They can say, they can say it all sounds crazy	Tots diran, pensaran que jo estic boig
They can say, they can say I've lost my mind	I diran, pensaran que estic malalt
I don't care, I don't care, so call me crazy	M'és igual, m'és igual, que em diguen boig
We can live in a world that we design	Perquè el podem dur endavant
Cause every night I lie in bed	Cada nit quan soc al llit
The brightest colors fill my head	Colors radiants m'omplin a mi
A million dreams are keeping me awake	Un milió de somnis em venen al cap
I think of what the world could be	Com seria este món per a mi?
A vision of the one I see	Un món que m'ompliria de goig
A million dreams is all it's gonna take	Un milió de somnis duran felicitat
Oh, a million dreams for the world we're gonna make	I un milió de somnis haurem fet realitat
There's a house we can build	Una llar construirem

Every room inside is filled	Cada estança omplirem
With things from far away	Amb records llunyans
Special things I compile	Records que tinc atresorats
Each one there to make you smile	Així em notaràs al teu costat
On a rainy day	Quan vinga el mal temps
They can say, they can say it all sounds crazy	Tots diran, pensaran que jo estic boig
They can say, they can say I've lost my mind	I diran, pensaran que estic malalt
I don't care, I don't care, so call me crazy	M'és igual, m'és igual, que em diguen boig
We can live in a world that we design	Perquè el podrem dur endavant
Every night I lie in bed	Cada nit quan soc al llit
The brightest colors fill my head	Colors radiants m'omplin a mi
A million dreams are keeping me awake	Un milió de somnis em venen al cap
I think of what the world could be	Com seria este món per a mi?
A vision of the one I see	Un món que m'ompliria de goig
A million dreams is all it's gonna take	Un milió de somnis duran felicitat
Oh, a million dreams for the world we're gonna make	I un milió de somnis haurem fet realitat
However big, however small	Ja siguen grans o xicotets
Let me be part of it all	Que no siguen un secret
Share your dreams with me	Comparteix-los amb mi
You may be right, you may be wrong	Si tens raó o potser no
But say that you'll bring me along	Però compta amb mi per a tot
To the world you see	Anirem allí

To the world I close my eyes to see	Al món que tanque els ulls i veig
I close my eyes to see	Tanque els ulls i el veig
Every night I lie in bed	Cada nit quan soc al llit
The brightest colors fill my head	Colors radiants m'omplin a mi
A million dreams are keeping me awake	Un milió de somnis em venen al cap
A million dreams, a million dreams	Un milió de somnis, un milió
I think of what the world could be	Com seria este món per a mi?
A vision of the one I see	Un món que m'ompliria de goig
A million dreams is all it's gonna take	Un milió de somnis duran felicitat
A million dreams for the world we're gonna make	I un milió de somnis haurem fet realitat
For the world we're gonna make	Haurem fet realitat

Annex B.2: Traducció de *This is me* («Ací estic»)

Vers en anglés	Vers en valencià
I'm not a stranger to the dark	No soc aliena a la foscor
"Hideaway," they say	«Amagat ja» solen dir
"Cause we don't want your broken parts"	«No volem notar el teu dolor»
I've learned to be ashamed of all my scars	Les cicatrius he après a recobrir
"Runaway," they say	«Fuig d'ací» solen dir
"No one'll love you as you are"	«Sola estaràs, no tens valor»
But I won't let them break me down to dust	Però no deixaré que m'enfonsen
I know that there's a place for us	Trobarem el lloc pel qual lluitem
For we are glorious	Perquè som els millors
When the sharpest words wanna cut me down	Quan tothom em vulga afonar
I'm gonna send a flood, gonna drown them out	Jo demostraré que sé lluitar
I am brave, I am bruised	Soc valenta, no tinc por
I am who I'm meant to be, this is me	I ja res em detindrà, ací estic
Look out 'cause here I come	Vigileu! Ara em toca a mi
And I'm marching on to the beat I drum	I marcaré el meu propi camí
I'm not scared to be seen	Si em veuen, por no tinc
I make no apologies, this is me	I no em disculparé, ací estic
Oh-oh-oh-oh!	Oh, oh, oh, oh!
Oh-oh-oh-oh!	Oh, oh, oh, oh!
Oh-oh-oh-oh!	Oh, oh, oh, oh!
Oh-oh-oh-oh!	Oh, oh, oh, oh!
Oh-oh-oh, oh-oh-oh, oh-oh-oh, oh, oh!	Oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh!

Another round of bullets hits my skin.	De bales moltes més, dispararan
Well, fire away 'cause today, I won't let the shame sink in.	Que disparen, perquè humiliar-nos no podran
We are bursting through the barricades	I a tothom volem arribar
And reaching for the sun.	Per a així triomfar
<i>We are warriors.</i>	<i>Lluitadors serem</i>
Yeah, that's what we've become.	En això ens convertirem
<i>Yeah that's what we've become.</i>	<i>En això ens convertirem</i>
I won't let them break me down to dust.	No deixaré que m'enfonsen
I know that there's a place for us.	Trobarem el lloc pel qual lluitem
For we are glorious	Perquè som els millors
When the sharpest words wanna cut me down	Quan tothom em vulga afonar
I'm gonna send a flood, gonna drown them out	Jo demostraré que sé lluitar
I am brave, I am bruised	Soc valenta, no tinc por
I am who I'm meant to be, this is me	I ja res em detindrà, ací estic
Look out 'cause here I come	Vigileu! Ara em toca a mi
And I'm marching on to the beat I drum	I marcaré el meu propi camí
I'm not scared to be seen	Si em veuen, por no tinc
I make no apologies, this is me	I no em disculparé, ací estic
Oh-oh-oh-oh!	Oh, oh, oh, oh!
Oh-oh-oh-oh!	Oh, oh, oh, oh!
Oh-oh-oh-oh!	Oh, oh, oh, oh!
Oh-oh-oh-oh!	Oh, oh, oh, oh!
Oh-oh-oh, oh-oh-oh, oh-oh-oh, oh, oh!	Oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh!
<i>This is me</i>	<i>Ací estic</i>

<i>Oh-oh-oh-oh!</i>	<i>Oh, oh, oh, oh!</i>
And I know that I deserve your love	I sé que em merec el vostre amor
<i>Oh-oh-oh-oh!</i>	<i>Oh, oh, oh, oh!</i>
There's nothing I'm not worthy of	I valc més que tots els tresors
<i>Oh-oh-oh, oh-oh-oh, oh-oh-oh, oh!</i>	<i>Oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh!</i>
When the sharpest words wanna cut me down	Quan tothom em vulga afonar
I'm gonna send a flood, gonna drown them out	Jo demostraré que sé lluitar
This is brave, this is bruised	Sóc valenta, no tinc por
This is who I'm meant to be, this is me	I ja res em detindrà, ací estic
<i>Look out 'cause here I come</i>	<i>Vigileu! Ara em toca a mi</i>
Look out cause here I come	Vigileu! Ara em toca a mi
<i>And I'm marching on to the beat I drum</i>	<i>I marcaré el meu propi camí</i>
Marching on, marching on	El marcarem, el marcarem
<i>I'm not scared to be seen</i>	<i>Si em veuen, por no tinc</i>
<i>I make no apologies, this is me</i>	<i>I no em disculparé, ací estic</i>
<i>(Oh-oh-oh-oh!)</i>	<i>Oh, oh, oh, oh!</i>
<i>Whenever the words wanna cut me down</i>	<i>Quan tothom em vulga afonar</i>
<i>I'll send a flood, gonna drown them out</i>	<i>Jo demostraré que sé lluitar</i>
Oh-oh-oh-oh, oh-oh-oh, oh-oh-oh-oh-oh!	Oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh!
<i>Oh-oh-oh-oh!</i>	<i>Oh, oh, oh, oh!</i>
I'm gonna send a flood, gonna drown them out	Jo demostraré que sé lluitar
<i>Oh-oh-oh, oh-oh-oh, oh-oh-oh, oh, oh</i>	Oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh, oh!

Annex B.3: Traducció de *Never enough* («Mai no hi ha prou»)

Vers en anglés	Vers en valencià
I'm trying to hold my breath	Estic retenint l'alé
Let it stay this way	Deixa-ho tot així
Can't let this moment end	I que no s'acabe
You set off a dream in me	A mi m'has fet somiar
Getting louder now	I ara somie més
Can you hear it echoing?	L'eco dels somnis pots sentir
Take my hand	Vine ací
Will you share this with me?	Saps que en mi pots comptar
'Cause darling, without you	Perquè amor, sense tu...
All the shine of a thousand spotlights	L'esplendor de milers de fars
All the stars we steal from the night sky	Et baixaria totes les estrelles
Will never be enough, never be enough	I mai en serien prou, mai en serien prou
Towers of gold are still too little	Les torres d'or no en són res
These hands could hold the world but it'll	El món et donaria, però
Never be enough, never be enough	Mai en seria prou, mai en seria prou
For me, never, never	Per a mi, mai, mai
Never, never	Mai, mai
Never, for me, for me	Mai, per a mi, per a mi
Never enough	Mai no hi ha prou
Never enough	Mai no hi ha prou

Never enough	Mai no hi ha prou
For me	Per a mi
For me	Per a mi
For me	Per a mi
All the shine of a thousand spotlights	L'esplendor de milers de fars
All the stars we steal from the night sky	Et baixaria totes les estreles
Will never be enough, never be enough	I mai en serien prou, mai en serien prou
Towers of gold are still too little	Les torres d'or no en són res
These hands could hold the world but it'll	El món et donaria, però
Never be enough, never be enough	Mai en seria prou, mai en seria prou
For me	Per a mi
Never, never	Mai, mai
Never, never	Mai, mai
Never, for me, for me	Mai, per a mi, per a mi
Never enough,	Mai no hi ha prou
Never, never	Mai, mai
Never enough,	Mai no hi ha prou
Never, never	Mai, mai
Never enough	Mai no hi ha prou
For me, for me, for me	Per a mi, per a mi, per a mi
For me	Per a mi

Annex C: Enllaç a la cançó «Mai no hi ha prou», *Never enough*

En aquest annex s'inclou un enllaç per a reproduir l'enregistrament de la cançó «Mai no hi ha prou» interpretada per l'autora d'aquest treball. Val a dir que la peça musical no era la més senzilla sinó una de les més complicades de tota la pel·lícula i que es va escollir perquè té una càrrega emocional significativa. Aquest és l'enllaç:

1. <https://drive.google.com/drive/u/0/folders/140SBfeO4fQk6C9iY29r13KavftD4vgE8>

A banda, per a poder posar el treball en perspectiva i comparar ambdues versions, s'afegeix també un altre enllaç a l'àudio original i oficial, citat en la bibliografia:

2. https://www.youtube.com/watch?v=fKEMBn_JdCE